

Παγκόσμιοι Πόλεμοι

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</p> <p>7.1. Συζητούν τα αίτια και τις συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (Β)(Γ)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ)</p> <p>7.2 Συζητούν το πώς πτυχές της ζωής στην Κύπρο επηρεάστηκαν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (Γ)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ)</p> <p>7.3 Συζητούν τα αίτια και συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (Β)(Γ)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ) 7.4 Συζητούν το πώς πτυχές της ζωής στην Κύπρο επηρεάστηκαν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (Γ)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ)</p> <p>7.4 Συζητούν το πώς πτυχές της ζωής στην Κύπρο επηρεάστηκαν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (Γ)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ)</p> <p>7.5 Περιγράφουν τις κύριες φάσεις της συμμετοχής της Ελλάδας στα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (Α)(Β)(Δ)(Ε)(ΣΤ)(Ζ)</p> <p>7.6 Χρησιμοποιούν ορθά βασικές έννοιες περιεχομένου που σχετίζονται με τη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας και της Κύπρου. (Ζ)</p>	<p>7.1 (α) Αίτια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (β) Συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (γ) Συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο.</p> <p>7.2 (α) Τρόποι με τους οποίους η Κύπρος επηρεάστηκε από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. (β) Συμμετοχή Κυπρίων στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο (λόγοι συμμετοχής και συμβολή).</p> <p>7.3 (α) Αίτια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (β) Συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (γ) Το Ολοκαύτωμα.</p> <p>7.4 (α) Τρόποι με τους οποίους η Κύπρος επηρεάστηκε από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.</p> <p>7.5 (α) Επισκόπηση διαδοχικών επιθέσεων από τις δυνάμεις του Άξονα (απόρριψη του ιταλικού αιτήματος από τον Μεταξά-Ιταλική επίθεση-Γερμανική κατάκτηση). (β) Πώς διαφορετικές ομάδες ανθρώπων αντιμετωπίζουν την κατοχή (συνθήκες ζωής, εθνική αντίσταση). (γ) Εμφύλιος πόλεμος (αίτια και συνέπειες).</p> <p>7.6 Έννοιες Πρόσφυγες, αγνοούμενοι, εγκλωβισμένοι, πραξικόπημα, δικτατορία, ουδετερότητα, αντίσταση, κατοχή, εμφύλιος, χούντα, εισβολή, συσσίτιο, δωσίλογος, δολιοφθορά, ενέδρα.</p>

Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (The Great War)

Προηγούμενη γνώση

Έχει γίνει εκτενής αναφορά στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, την αφορμή και τις συνέπειές του, τη συμμετοχή της Κύπρου και της Ελλάδας σε αυτόν.

Στόχος

Τα παιδιά να συζητούν τις συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στο επίπεδο της απώλειας της ανθρώπινης ζωής (χωρίς να στρογγυλεύουν τους αριθμούς!).

(φωτογραφίες από Arnos Vale Cemetery – Soldiers’ corner)

1. Στρατιώτες του Α΄ ΠΠ είναι θαμμένοι εκεί από Μ. Βρετανία, Ιρλανδία, Καναδά και Αυστραλία.
 - Νεκροί θαμμένοι σε ξένη γη.
 - Διεθνείς συμφωνίες χωρών να θάβουν τους νεκρούς του πολέμου άλλων εθνών σε νεκροταφεία, να σημειώνουν στους τάφους τα ονόματα των νεκρών και να διατηρούν τους τάφους αυτούς.
2. Οι πλειονότητα των νεκρών στο συγκεκριμένο σημείο ήταν από στρατιωτικά νοσοκομεία της περιοχής – αιτία θανάτου οι ασθένειες.
3. Ο αξιωματικός που πέθανε χρόνια μετά από τη λήξη του πολέμου (1924) – θεωρείται θύμα πολέμου που υπέφερε από μετατραυματική διαταραχή.
4. Γιατί οι παπαρούνες έγιναν το σύμβολο μνήμης των νεκρών του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου;

Το ποίημα In Flanders Fields γράφτηκε από τον Καναδό αντισυνταγματάρχη John McCrae αποτελεί φόρο τιμής στους νεκρούς του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

Είναι εμπνευσμένο από το θάνατο ενός φίλου του στη δεύτερη μάχη της Φλάνδρας στο Ypres την άνοιξη του 1915.

Παπαρούνες άνθισαν στο πεδίο τις μάχης λίγες μέρες μετά την μεγάλη καταστροφή...

Στις πεδιάδες της Φλάνδρας

*Στις πεδιάδες της Φλάνδρας, παπαρούνες ανθίζουν
Ανάμεσα στους σταυρούς σειρά με σειρά,
Την δικιά μας θέση έτσι θυμίζουν.
Κορυδαλλοί θαρραλέα πετώντας,
αψηφούν των όπλων την κλαγγή
σπάνια κελαηδίσματα τραγουδώντας.*

*Είμαστε οι νεκροί. Πριν λίγες μέρες,
ζήσαμε, νιώσαμε την αυγή και είδαμε την ομορφιά της δύσης.
Αγαπήσαμε και αγαπηθήκαμε, και τώρα κειτόμαστε
στις πεδιάδες τις Φλάνδρας.*

*Κράτα αυτό που έμεινε από την μάχη μας με τον εχθρό.
Σε σένα τ' αδύναμά μας χέρια παραδίδουν τον πυρσό.
Κάνε τον δικό σου, κράτα τον ψηλά.*

*Και αν η πίστη σου καμφθεί για μας που 'χουμε πεθάνει
δεν θα κοιμηθούμε ποτέ, όσο φυτρώνουν παπαρούνες
στις πεδιάδες της Φλάνδρας.*

Πορεία μαθήματος:

1. Προβάλλονται φωτογραφίες από το Arnos Valley και γίνεται αναφορά στη γωνιά ταφής στρατιωτών. Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν τη χώρα καταγωγής των νεκρών στρατιωτών, που τάφηκαν στην Αγγλία (Καναδάς και Αυστραλία) και να απαντήσουν στο ερώτημα «Γιατί τόσοι πολλοί στρατιώτες από αυτές τις χώρες θαμμένοι στην Αγγλία;» Το ερώτημα ενεργοποιεί προηγούμενες γνώσεις των παιδιών σχετικά με τις χώρες που συμάχησαν ενάντια στις Κεντρικές Δυνάμεις (Αντάντ). Η απάντηση δίνεται γραπτώς σε φύλλο εργασίας που συμπληρώνει το κάθε παιδί ατομικά και τη συζητά στην ομάδα του (βλ. σ. 7). Κάθε ομάδα παρουσιάζει την τελική τους εκδοχή.
2. Προβάλλεται ο τάφος Άγγλου στρατιωτικού, ο οποίος πέθανε πολύ μεταγενέστερα της λήξης του πολέμου. Γίνεται συζήτηση γιατί θεωρείται θύμα του πολέμου, αφού δεν πέθανε στον πόλεμο. Αν δεν αναφερθεί, η έμφαση θα δοθεί στη μετατραυματική διαταραχή που μπορεί η εμπειρία του πολέμου να αφήσει στον άνθρωπο. Άλλη μια συνέπεια του πολέμου που δεν μετριέται αριθμητικά στις συνέπειες του πολέμου. (Συμπλήρωση σχετικής ερώτησης) Ποιες άλλες συνέπειες του πολέμου άραγε δεν καταγράφονται; (Απώλεια αγαπημένων προσώπων, απώλεια της χαράς, του ονείρου, της ζωντάνιας και της ζωής, το σύνδρομο της παραίτησης - συζήτηση στην ολομέλεια). Καταγραφή ιδεοθύελλας στον πίνακα και στα τετράδια των παιδιών. Αυτές είναι οι συνέπειες του πολέμου.
3. Διαβάζεται το ποίημα «Στις πεδιάδες της Φλάντρας» και γίνεται αναφορά στην ιστορία του – τα παιδιά χρωματίζουν τη δική τους παπαρούνα και την κολλούν στο τετράδιο. Απαντούν στην ερώτηση «Ποια συναισθήματα σας γεννά το ποίημα». Ακούγεται το ποίημα και στην αγγλική σε σχετικό βίντεο με μουσική.

Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος

Προηγούμενη γνώση

Έχει γίνει εκτεταμένη αναφορά στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τη συμμετοχή της Ελλάδας και της Κύπρου σε αυτόν. Προηγήθηκε αναφορά στην έννοια του στρατιωτικού νεκροταφείου για τα θύματα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (Soldiers' corner, Arnos Valley).

Στόχος

Η κατανόηση της ανάγκης που οδήγησε στη δημιουργία των στρατιωτικών νεκροταφείων. Αναφορά στην προσπάθεια να αποτελέσουν τα στρατιωτικά νεκροταφεία «μνημεία εναντίον των πολέμων». Η πρόκληση.

Πορεία Μαθήματος

(1^ο 40λεπτο)

1. Slide 17:
Ανάκληση των γνώσεων περί διεθνών συμφωνιών των χωρών να θάβουν τους νεκρούς του πολέμου άλλων εθνών σε νεκροταφεία, να σημειώνουν στους τάφους τα ονόματα των νεκρών και να διατηρούν τους τάφους αυτούς.
2. Παρουσίαση του στρατιωτικού νεκροταφείου στο Μάλεμε της Κρήτης (φωτογραφίες).

Το Μάλεμε είναι ένα από τα πιο ιστορικά μέρη της Ελλάδας, καθώς το αεροδρόμιο που βρίσκεται εκεί ήταν το σημείο προσγείωσης των Γερμανών αλεξιπτωτιστών, κατά τη Μάχη της Κρήτης το Μάιο του 1941 (Επιχείρηση Ερμής - Operation Mercury). Οι Γερμανοί, που συνάντησαν ηρωική αντίσταση από το ντόπιο πληθυσμό και τις συμμαχικές δυνάμεις, κατάφεραν τελικά να καταλάβουν το αεροδρόμιο μετά από πολλές απώλειες. Έτσι μπόρεσαν να προσγειώσουν ενισχύσεις και να ανοίξουν το δρόμο για την κατάληψη της Κρήτης.

Η ηρωική στάση των Κρητικών, οι οποίοι μόνο με μαγκούρες, πέτρες και μαχαίρια, έφεραν τεράστιο πλήγμα στις πιο επίλεκτες μονάδες του γερμανικού στρατού, στους αλεξιπτωτιστές του, ανάγκασε τον ίδιο το Χίτλερ να υποκλιθεί στον πατριωτισμό τους. Ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου που τα γερμανικά στρατεύματα αντιμετώπισαν σθεναρή αντίσταση από το ντόπιο πληθυσμό, αλλά και η πρώτη και τελευταία μεγάλη αεροπορική επιδρομή στην ιστορία.

Οι 4465 Γερμανοί, οι περισσότεροι αλεξιπτωτιστές, που έχασαν τη ζωή τους κατά τη Μάχη της Κρήτης είναι θαμμένοι στο Γερμανικό Στρατιωτικό Νεκροταφείο Μάλεμε (Deutschen Soldatenfriedhof in Maleme). Είναι το ένα από τα δύο Γερμανικά στρατιωτικά νεκροταφεία της Ελλάδας, καθώς υπάρχει κι άλλο ένα στο Διόνυσο Αττικής.

Το Νεκροταφείο ιδρύθηκε το 1974 από τον πρώην Γερμανό διοικητή Gericke. Η φροντίδα του κοιμητηρίου γίνεται από τον Σύνδεσμο Φροντίδας Γερμανικών Τάφων Πολέμου (Volksbund Deutsche Kriegsgraberfursorge e.V.), έναν ιδιωτικό σύλλογο με έδρα το Κάσσελ, με εντολή της Γερμανικής Κυβέρνησης.

3. Debate: «Οι νεκροί αυτού του νεκροταφείου παροτρύνουν για ειρήνη» Vs «Καλά σας κάναμε»¹

Η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες. Οι δύο ομάδες υποστηρίζουν με επιχειρήματα την πρώτη δήλωση και οι άλλες δύο τη δεύτερη. Στόχος της δραστηριότητας είναι αν διαφανεί ακριβώς η δυσκολία και η πρόκληση της δημιουργίας ενός στρατιωτικού νεκροταφείου για τον «εχθρό».

4. Ποιος ακριβώς είν' ο εχθρός; Συζήτηση στην ολομέλεια.

(2^ο 40λεπτο)

5. Με τη χρήση των tablet τους μεταβαίνουν στη σελίδα της Μηχανής του χρόνου και, αφού τους δοθεί χρόνος για μελέτη, συζητούν στην ολομέλεια: «Δεν ξέρω πού είναι θαμμένο το παιδί μου. Ξέρω όμως πως όλα τούτα ήταν τα παιδιά μιας κάποιας μάνας, σαν κι εμένα». Η Κρητικιά που άναβε τα καντήλια στους τάφους των Γερμανών στο Μάλεμε, ενώ της σκότωσαν τον άντρα και τον γιο... <http://www.mixanitouxronou.gr/den-xero-pou-ine-thammeno-to-pedi-mou-xero-omos-pos-ola-touta-itan-ta-pedia-mias-kapias-manas-san-ki-emena-i-kritikia-pou-anave-ta-kantilia-stous-tafous-ton-germanon-sto-maleme-eno-tis-skotosa/> Η συζήτηση γίνεται βασισμένη στα έξι καπέλα της σκέψης.
6. Δίνεται στα παιδιά το ποίημα της Πολωνής ποιήτριας, δοκιμογράφου και μεταφράστριας Wilsawa Szymborska, «Hunger Camp At Jaslo» «...Η Ιστορία μετράει τους σκελετούς σε στρογγυλούς αριθμούς. / Χίλιοι και ένας, παραμένουν χίλιοι / ως εάν ο ένας δεν υπήρξε ποτέ / ένα φανταστικό έμβρυο, ένα άδειο λίκνο / μια αλφαβήτα που ποτέ δεν διαβάστηκε / αέρας που γελά, κλαίει, μεγαλώνει / ένα κενό που κατεβαίνει τα σκαλοπάτια προς τον κήπο / η θέση κανενός στη γραμμή...» Γίνεται συζήτηση για τον αριθμό των νεκρών και πώς αυτός αναφέρεται στο στρατιωτικό νεκροταφείο του Μάλεμε (δεν στρογγυλοποιείται).
7. Επιλέγουν ένα ή και περισσότερα από τα καπέλα και τους ζητείται να γράψουν τις σκέψεις τους γύρω από τα στρατιωτικά νεκροταφεία.

¹ Αναφέρεται στα παιδιά ότι στο βιβλίο που υπάρχει στην είσοδο του νεκροταφείου βρέθηκε γραμμένη στα ελληνικά η φράση αυτή.

Εισβολή στην Κύπρο

(επίσκεψη στο Στρατιωτικό Νεκροταφείο Λακατάμειας ή προβολή φωτογραφιών)

Στόχοι: Τα παιδιά

Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές των στρατιωτικών κοιμητηρίων που αναφέρθηκαν σε προηγούμενα μαθήματα με αυτό της Λακατάμειας.

Να τοποθετούνται κριτικά ως προς τη συνθήκη που απαιτεί σεβασμό στους νεκρούς και την ταφή των πεσόντων ενός πολέμου σε σχέση με το τι είχε συμβεί το 1974 στην Κύπρο.

*Επειδή για την πρόσφατη ιστορία της Κύπρου δεν υπάρχει διδακτικό εγχειρίδιο, η συζήτηση που αφορά στο στρατιωτικό νεκροταφείο της Λακατάμειας γίνεται προσεγγίζοντας κριτικά ειδήσεις που αφορούν σε αυτό και στους στόχους του μαθήματος.

Πορεία μαθήματος:

1. Καταγραφή παρατηρήσεων από τα παιδιά – ίσως ομοιότητες και διαφορές με τα στρατιωτικά νεκροταφεία που θα μελετηθούν (π.χ. δεν είδα σημαίες στα προηγούμενα, διαφορετική ονομασία -κοιμητήριο- η οποία παραπέμπει στην ορθόδοξη χριστιανική θρησκεία).
2. Είδηση για τις εκταφές (2015) <https://www.protothema.gr/greece/article/477232/kupros-xekinisan-ektafes-sto-stratitiko-koimitirio-tis-lakatamias/> Γιατί ακριβώς χρειάστηκε να γίνουν οι εκταφές των νεκρών του πολέμου;
3. Είδηση - αναφορά (2018) <http://defenceline.gr/index.php/news/item/5017-kypros> Ποιοι βρίσκονται θαμμένοι σήμερα στο στρατιωτικό νεκροταφείο Λακατάμειας;
4. Σε τι αφορούν τα τρισάγια; Ποια μνήμη επιδιώκεται; (των ανθρώπων που πέθαναν υπερασπίζοντας την πατρίδα τους, αλλά και των ανθρώπων που είναι φίλοι και συγγενείς κάποιων άλλων που πενήθουν – ιδιότητες που συχνά υποσκελίζονται από τη μορφή που παίρνουν τα μνημόσυνα των πεσόντων). Πρόσκληση σε τρισάγιο (18 Ιουλίου 2018) <https://www.alphanews.live/cyprus/trisagio-pesonton-toyrkikes-eisboles-sto-stratitiko-koimeterio-lakatamias>
5. Σε ποιο βαθμό έγινε σεβαστή η συνθήκη που θέλει να θάβουν τους νεκρούς του πολέμου άλλων εθνών σε νεκροταφεία, να σημειώνουν στους τάφους τα ονόματα των νεκρών και να διατηρούν τους τάφους αυτούς στην περίπτωση της Κύπρου; <http://www.palo.com.cy/a/ipothesi-ppasia-ton-theorousan-agnooumeno-alla-itan-thammenos-sto-stratitiko-kimitirio-lakatamias-972746>
6. Αγνοούμενοι – ο θρήνος που δεν επιτράπηκε... Μπορεί να γίνει και μια αναφορά στην εκμετάλλευση που έτυχαν οι συγγενείς των αγνοουμένων, πολλών από τους οποίους ήταν γνωστός ο θάνατός τους, αλλά αποκρυβόταν από αμέλεια ή σκοπίμως αποτρέποντας έτσι τον θρήνο των συγγενών και φίλων τους και περιπλέκοντας το πένθος τους για δεκαετίες.

Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1914-1918)

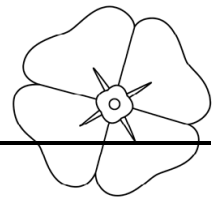

Όνομα: _____ Ημερομηνία: _____

1. Στις φωτογραφίες που θα προβληθούν από το Arnos Vale Cemetery – Soldiers' Corner, θα δείτε ονόματα στρατιωτών που πέθαναν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρατηρήστε τις χώρες καταγωγής τους και εξηγήστε τον λόγο που οι στρατιώτες αυτοί τάφηκαν στην Αγγλία.

2. Ο τελευταίος τάφος που προβάλλεται αφορά σε έναν Άγγλο αξιωματικό, ο οποίος, ναι μεν πολέμησε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, πέθανε όμως πολύ πιο μετά από τη λήξη του πολέμου (1924). Γιατί, κατά τη γνώμη σας, θεωρήθηκε θύμα του πολέμου;

3. Ποια συναισθήματα σας γεννά το ποίημα «Στις πεδιάδες της Φλάνδρας»;

«Hunger Camp At Jaslo» (απόσπασμα)

της Wilsawa Szymborska

...Η Ιστορία μετράει τους σκελετούς σε στρογγυλούς αριθμούς.

Χίλιοι και ένας , παραμένουν χίλιοι

ως εάν ο ένας δεν υπήρξε ποτέ

ένα φανταστικό έμβρυο, ένα άδειο λίκνο

μια αλφαβήτα που ποτέ δεν διαβάστηκε

αέρας που γελά, κλαίει, μεγαλώνει

ένα κενό που κατεβαίνει τα σκαλοπάτια προς τον κήπο

η θέση κανενός στη γραμμή...

